

Kohtla-Järve Linnavalitsus

5.05.2023 nr 9.5-2.2/22-
23/26/19

**Kohtla-Järve Ahtme Põhikooli haldusjärelevalve õiendi
kinnitamine**

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituse andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Kohtla-Järve Ahtme Põhikooli haldusjärelevalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal Kohtla-Järve Linnavalitsusel palun esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul pärast ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Inna Mikli
peaekspert

Koopia: Kohtla-Järve Ahtme Põhikool

Inna Mikli
735 0579
inna.mikli@hm.ee

ÕIEND

HALDUSJÄRELEVALVE TEOSTAMISE KOHTA KOHTLA-JÄRVE AHTME PÕHIKOO LIS

SISSEJUHATUS

1. Kohtla-Järve Ahtme Põhikool (edaspidi *kool*) on Kohtla-Järve Linnavalitsuse (edaspidi *pidaja*) hallatav õppeasutus aadressil Altserva tn 6, Kohtla-Järve linn 31021, Ida-Virumaa.
2. Haldusjärelevalvet teostati koolis Haridus- ja Teadusministeeriumi õiguspoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 10.01.2023 korralduse nr 9.5-2.2/22-23/26/1 „Haldusjärelevalve algatamine Kohtla-Järve Ahtme Põhikoolis“ ja 03.02.2023 korralduse nr 9.5-2.2/22-23/26/10 „Haridus- ja Teadusministeeriumi õiguspoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 10.01.2023 korralduse nr 9.5-2.2/22-23/26/1 „Haldusjärelevalve algatamine Kohtla-Järve Ahtme Põhikoolis“ muutmise“ alusel.
3. Järelevalvet eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamise üle teostas Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi Inna Mikli, eksperdina oli kaasatud Keeleameti järelevalveosakonna juhataja Merle Loodus-Adamson.
4. Järelevalves oli vaatluse all, kuidas tagatakse koolis eesti keele ja eestikeelse õppe korraldus ning kas see võimaldab põhikooli lõpetajatel jätkata õpinguid eesti õppekeelega õppeasutuses; missuguseid meetodikaid ja õppematerjale kasutatakse eesti keele õpetamisel; kas eesti keele õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise koolituse; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja eesti keele oskuse tase vastavad nõuetele.
5. Järelevalve algas 20.03.2023.
6. Järelevalves vesteldi kooli direktori ja õppealajuhataja, eesti keele ja eesti keeles õpetavate õpetajate, hoolekogu liikmete ja õpilastega, tutvuti kooli dokumentatsiooni ja õppekeskkonnaga vaadeldavas valdkonnas, võrreldi kooli dokumentatsioonis kajastatud andmeid tegeliku olukorra ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekannetega.

KOKKUVÕTE

Kool on Kohtla-Järve linnas põhiharidust pakkuv munitsipaalõppeasutus, kus õpib 383 õpilast ning töötab 42 pedagoogi. Koolis on venekeelsed klassid, hilise keelekümbelse klassid, varase keelekümbelse klassid, üks inglise keele kallakuga klass ja kaks projektiklassi, kus õpetavad korraga kaks õpetajat, üks eesti ja teine vene keeles.

Järelevalve ajal kehtis kooli õppekava 20.09.2022 muudetud versioon, mille kohta on oma arvamuse andnud nii kooli õpilasesindus, hoolekogu kui õppenõukogu. Õppenõukogu protokoll ei vasta õigusaktidega sätestatud nõuetele, sest dokumendis puuduvad otsuste faktilised ja õiguslikud alused.

Õppekava vajab muutmist ja täiendamist. Dokumendi üldosa tunnijaotusplaanides on esitatud kohustuslikud tunnid, vaba tunniressurss ning lisaks valikained, mille tunnid ületavad seadusega lubatud vastava klassi maksimaalset nädalakoormust. Kooli õppekava ainekavad on esitatud üksikute tervikutena või kooliastmete kaupa. Ainekavadest vajavad muutmist vene keele, kirjanduse, võõrkeele ja matemaatika ainekava ning lihtsustatud õppekava vene keele ja tööõpetuse ainekava.

Kooli tunniplaani põhjal on õpilaste koormus suurem, kui seadusega lubatud: kõikidel klassidel on tunniplaanis lubatud maksimaalset nädala tundide arvu ületav klassitund ning lisaks on umbes pooltel klassidest valikained, mis samuti õpilaste lubatud maksimaalset nädalakoormust ületavad.

Eesti keele tundide arv on kooskõlas õppekava tunnijaotusplaanides kehtestatudga. Alates 5. klassist õpivad õpilased eesti keelt rühmades: on moodustatud nn baasrühm, keskmiste ja tugevamate õpilaste rühm. Eesti keele õpet toetab eestikeelne aineõpe: enamikus klassidest on umbes 40% eestikeelseid ainetunde, kuid eri vanuserühmades ja klassides on need tunnid erinevad. Eesti keeles õpitakse inimese- ja loodusõpetust, matemaatikat, kehalist kasvatust, rütmikat, kunsti, muusikat, käsitööd ja kodundust, tööõpetust, informaatikat, majandust, lisaks on valikaine eesti keel kõnekeel. III kooliastmes õpib osa õpilasi geograafiat ja ajalugu eesti ning osa õpilasi vene keeles. 1.a, keelekümbelusklass, õpib kõiki aineid eesti keeles, 3.ab klassi a-rühmal on eesti keeles kõik ained peale informaatika, vene ja inglise keele. Eriklassidel eestikeelseid tunde ei ole, vaid 8.–9.e õpib käsitööd eesti keeles.

Järelevalves vaadeldi nelja eesti keele tundi ja kolme eestikeelset ainetundi. Kõik tunnid vastasid õppekavale. Õpetajad rääkisid eesti keeles, mõnel neist, kelle jaoks eesti keel pole emakeel, esines üksikuid hääldus- või sõnastusvigu. Tunnid olid hästi läbi mõeldud, õpetajad kasutasid tehnilisi vahendeid, valdasid mitmeid metoodilisi võtteid, kasutasid paaris- ja rühmatööd, lähenesid õpilastele individuaalselt. I ja II kooliastme õpilased olid tundides enamasti aktiivsed, rääkisid meelsasti püüdlikult eesti keeles, III kooliastme õpilased olid tagasihoidlikud ja napsõnalised. Tundides valitses tõine ja asjalik meeleolu. Positiivseks näiteks, kuidas muukeelseid õpilasi eesti keeles õpetada, oli 3.a klassi matemaatikatund.

Eesti keele omandamist toetab tunniväline tegevus: enamik kooli üritustest toimub eesti keeles, õpilased külastavad eestikeelseid sõpruskoole, käivad eestikeelsetel õppekäikudel ja ekskursioonidel, igal kevadel on eesti keele laager. Juhtkonna liikmed ja eestikeelsed õpetajad räägivad õpilastega eesti keeles. Positiivne on, et koolimajas on nii klassiruumide kui koridoride seintel palju eestikeelset infot.

Sisehindamise aruande põhjal keskenduti koolis aastatel 2019–2022 eestikeelse õppe toetamisele, keelekümbelusega seotud tegevused, eestikeelne aineõpetus ning eesti keele arengu õppekavaväline toetamine olid prioriteetideks. Kooli arengukava lähtub sisehindamise aruandes välja toodud parendusvaldkondadest, üldtööplaan arengukavast, kuid nii arengukavas kui üldtööplaanis puuduvad konkreetsete mõõdikud ja indikaatorid, mille põhjal seatud eesmärkide täitmist ja plaanitud tegevuste läbiviimist hinnata.

Kooli lõpetanute eesti keel teise keelena lõpueksami tulemused on olnud Eesti keskmisest

madalamad, B1 keeletaseme on 2021. ja 2022. aastal saavutanud vähem kui pooled E2 lõpueksamit teinud lõpetajatest. Samas suhtutakse koolis eesti keele õpetamisse ja õppimisse positiivselt, leitakse, et riigikeele oskus on vajalik ja annab tulevikus eelise. Järelevalve läbiviijatega vestelnud õpilased olid arvamusel, et suudavad oma haridusteed eestikeelses õppeasutuses jätkata.

Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli järelevalve ajal koolis 42: direktor, õppealajuhataja, koolipsühholoog, sotsiaalpedagoog, logopeed ja 37 õpetajat. Direktori, õppealajuhataja ja 21 õpetaja kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele; 16 õpetajal, sotsiaalpedagoogil ja koolipsühholoogil ei vasta.

Koolis töötas järelevalve ajal 21 pedagoogi, kellel on nõutav C1 riigikeele oskuse tase, ning 21 pedagoogi, kes peavad oskama eesti keelt tasemel B2. C1-tase oli 16-l ning B2-tase 4-l ehk kokku oli 42st õppe- ja kasvatusala töötajast nõutav tõendatud keeleoskuse tase 20-l.

Perioodil 2017–2023 on eesti keele kursustel osalenud 23 kooli õppe- ja kasvatusala töötajat kokku 7386 tunni ulatuses.

Eesti keele ja eesti keeles õpetamise metoodika kursustel on aastatel 2017–2022 osalenud 32 kooli õppe- ja kasvatusala töötajat kokku 2220 tunni ulatuses.

OLUKORRA KIRJELDUS

Kohtla-Järve Ahtme Põhikool on Ida-Virumaal Kohtla-Järve linna Ahtme linnaosas tegutsev munitsipaalüldhariduskool, mis korraldab õpet I–III kooliastmes. Seisuga 20.03.2023 õppis koolis 383 õpilast ning töötas 42 õppe- ja kasvatusala töötajat. Koolis on venekeelsed klassid, hilise keelekümbelse klassid, varase keelekümbelse klassid, üks inglise keele kallakuga klass ja kaks projektklassi (Haridus- ja Teadusministeeriumi projekt „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele klassis“), kus õpetavad korraga üks õpetaja eesti ja teine õpetaja vene keeles.

1. Õppekava vastavus nõuetele

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse¹ (edaspidi *PGS*) kohaselt koostab kool riiklike õppekavade alusel kooli õppekava (edaspidi *õppekava*), mis on õpingute alusdokument ja milles tuuakse eelkõige välja kooli eripärast tulenevad valikud. Õppekava ja selle muudatused kehtestab direktor, eelnevalt esitatakse need arvamuse andmiseks kooli õppenõukogule, hoolekogule ja õpilasesindusele.

Õppekava kehtestas direktor 24.09.2019², järelevalve ajal kehtis 20.09.2022 muudetud õppekava³, mille kohta olid andnud eelnevalt arvamuse õppenõukogu⁴, hoolekogu⁵ ja õpilasesindus⁶.

Õppenõukogu koosoleku protokoll ei ole kooskõlas õppenõukogu tööd reguleeriva määrusega⁷, milles on sätestatud, et protokollile tuleb märkida koosoleku aeg ja koht, juhataja ja protokollija

¹ PGS, § 17 lg 2.

² Direktori 24.09.2019 käskkiri nr 1-2/26.

³ Direktori 20.09.2022 käskkiri nr 1-2/101.

⁴ Õppenõukogu 29.08.2022 koosoleku protokoll nr 10.

⁵ Hoolekogu 19.09.2022 koosoleku protokoll nr 1.

⁶ Õpilasesinduse 06.09.2022 koosoleku protokoll nr 1.

⁷ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 8 p 7.

nimed, koosolekust osa võtnud ja puudunud õppenõukogu liikmete ning kutsutud isikute nimed, päevakord, sõnavõtjate nimed ja sõnavõttude lühike sisu, vastu võetud otsused, nende faktilised ja õiguslikud alused, otsuste täitmise tähtajad ja vastutajad. Õppenõukogu protokollis vastu võetud otsuste faktilisi ega õiguslikke aluseid ära toodud ei ole.

Järelevalves oli küll vaatluse all eesti keele õppega seonduv, kuid kuna õppekava on tervikdokument, käsitleti käesolevas õiendis õppekava tervikuna. Järelevalves hinnati õppekava vastavust põhikooli riikliku õppekava⁸ (edaspidi *PRÕK*) ja põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava⁹ (edaspidi *PLRÕK*) 15.04.2022 kehtima hakanud redaktsioonidele¹⁰ ja tehti ettekirjutused nimetatud redaktsioonidest lähtuvalt. Seejuures arvestati ettekirjutuste tegemisel ka tulevikus jõustuvate redaktsioonidega, et vältida olukorda, kus õppeasutus peaks õppekava lühikese perioodi vältel korduvalt muutma.

Õppekava üldosa tunnijaotusplaanid on vastuolus õigusaktides sätestatuga. Seaduses¹¹ on sätestatud põhikooli õpilase suurim lubatud nädalakoormus õppetundides. *PRÕK*is¹² on toodud kohustuslike ainete nädalatundide arvud ja määratud, kui palju võib kooliastmes olla vaba tunniressurssi, mille kasutamise otsustab kool oma õppekavaga¹³. Seejuures peab vaba tunniressurss mahtuma maksimaalse lubatud nädalakoormuse sisse. Kooli õppekavas on toodud neli tunnijaotusplaani: vene õppekeele klasside tunnijaotusplaan, kus on eraldi ka lihtsustatud õppekava järgi õppivate õpilaste tundide jaotus, hilise keelekümbelse klasside, varase keelekümbelse klasside ja inglise keele kallakuga klasside tunnijaotusplaanid. Tunnijaotusplaanides on esitatud kohustuslikud tunnid ja vaba tunniressurss, mille kasutamine on kooli otsustada ja millega koos on saavutatud seadusega lubatud vastava klassi maksimaalne nädalakoormus. Kuid tunde kokku võtvale reale järgneb kõikides tunnijaotustabelites veel maksimaalset nädalakoormust ületav valikainete osa: venekeelsete klasside (v.a LÕK-õpe) tunnijaotusplaanis eesti keel kõnekeel 1.–3. klassis, informaatika 3.–8. klassis, „Mina, majandus ja ettevõtte“ 2. ja 8. klassis, inglise keel kõnekeelena 2., 7. ja 8. klassis; hilise keelekümbelse klasside tunnijaotustabelis informaatika 4.–8. klassis, „Mina, majandus ja ettevõtte“ 8. klassis, inglise keel kõnekeelena 7.–8. klassis; varase keelekümbelse klasside tunnijaotusplaanis informaatika 3.–8. klassis; inglise keele kallakuga klasside tunnijaotusplaanis informaatika 3.–8. klassis, eesti keel kõnekeel 1.–3. klassis ja inglise keel kõnekeelena 1.–9. klassis. Kooli õppekava tunnijaotustabelites olev tundide arv tuleb viia õigusaktidega kooskõlla.

*PRÕK*is¹⁴ kohaselt koosneb kooli õppekava üldosast ja ainevaldkondade kavadest. Kooli õppekava ainekavad on esitatud üksikute tervikutena või kooliastmete kaupa, ainekavad tuleks koondada ühtsetesse valdkonnakavadesse.

Õppekava ainekavadest on *PRÕK*is sätestatuga vastuolus vene keele, kirjanduse, võõrkeele ja matemaatika ainekava ning *PLRÕK*is sätestatuga lihtsustatud õppekava vene keele ja tööõpetuse ainekava.

Vene keele ainekava ja kirjanduse ainekava on eri dokumendid, mõlemad on esitatud ainult vene keeles. Samuti on vene keeles lihtsustatud õppekava vene keele ainekava. Seadus¹⁵ sätestab, et Eestis on asjaajamise keel eesti keel. Kui koolis on arusaamise huvides kasutusel

⁸ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“.

⁹ Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määrus nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“.

¹⁰ <https://www.riigiteataja.ee/akt/112042022010>; <https://www.riigiteataja.ee/akt/112042022009>.

¹¹ PGS, § 25 lg 2.

¹² *PRÕK*, § 15 lg 3.

¹³ *PRÕK*, § 15 lg 4.

¹⁴ *PRÕK*, § 24 lg 5.

¹⁵ Keeleseadus, § 10 lg 1.

venekeelsed ainekava versioonid, peavad paralleelselt olemas olema ka eestikeelsed ainekavad. Vene keele ja kirjanduse ainekava võiks esitada ühtse valdkonnakava „Keel ja kirjandus“ sees.

Määruse põhjal¹⁶ esitatakse õppeainete ainevaldkondade kavades õppeainete õpitulemuste ja õppesisu kirjeldused klassiti. Õppekava võõrkeele ainevaldkonnakavas on esitatud vaid inglise keele õpitulemused ja õppesisu, kuid valdkonnakava üldosas¹⁷ on kirjutatud, et A-võõrkeelena õpitakse inglise või saksa keelt. Direktori sõnul on tegemist eksitusega, sest koolis õpitaks A-võõrkeelena vaid inglise keelt. Valdkonnakava üldosa tuleb muuta: eelnevalt toodud lausest saksa keel välja jätta, et oleks üheselt mõistetav, millist keelt koolis A-võõrkeelena õpitakse.

Kooli ja PRÕKi matemaatika ainekavas erinevad 1. ja 2. klassi liitmise ja lahutamise ning korrutamise ja jagamise õpitulemused, kooli ainekava tuleb viia PRÕKiga kooskõlla. Geomeetriliste kujundite puhul on kooli ainekavas 2. ja 3. klassi õppesisu ja õpitulemused vastuolus ja vajavad täpsustamist. 7. klassi algebra teema õpitulemustes on võrdsete alustega astmete jagamise valemis viga. I kooliastme matemaatika õppesisu on esitatud loeteludena, II ja III kooliastme sisu aga tabelitena.

Lihtsustatud õppekava tööõpetuse ainekava on PLRÕKiga¹⁸ vastuolus, sest 5. klassi lõpuks taotletavatest õpitulemustest puudub puidutöö osa.

Täpsustamist ja täiendamist vajavad järgnevalt toodud ainekavad.

- 1) Õppekava üldosas on nimetatud valikainet inglise keel kõnekeelena, lisana on esitatud valikaine inglise kõnekeel ainekava. Õppeaine nimetus tuleb täpsustada. Valikainet inglise keel kõnekeelena on õppekava üldosa tabelis 1 I kooliastmes 2. klassi juurde märgitud 1 nädalatund ja tabelis 4 on 1., 2. ja 3. klassi juures vastavalt 3, 3 ja 2 nädalatundi, kuid valikaine ainekava algab III kooliastme 7. klassiga. Kui koolis valikainet I kooliastmes õpetatakse, tuleb ainekavasse lisada I kooliastme õpitulemused ja õppesisu.
- 2) PRÕK¹⁹ sätestab, et A-võõrkeelena õpitakse inglise, prantsuse, saksa või vene keelt, kuid kooli varase keelekümblusprogrammi õppekavas²⁰ on kirjutatud, et eesti keel on A-võõrkeel ja inglise keel B-võõrkeel. Nimetatud lause sõnastust tuleks parandada ja kirjutada, et A-võõrkeel on inglise keel.
- 3) Sotsiaalainete ainevaldkonna puhul puudub ainevaldkonna kirjeldus ja ainekavade struktuur on erinev. Ajaloo, ühiskonnaõpetuse ja inimeseõpetuse ainekavas puuduvad lõimingu näited. Inimeseõpetuse ainekava õppekorralduse selgitus ja kodutööde hindamise kord erinevad teiste ainekavade omadest. Ainekavasid tuleks täiendada ja ühtlustada.
- 4) Kunstiainetes puudub ühtne valdkonnakava. Kunstiainete valdkonnakava koostades tuleks eeskujuks võtta kunsti ainekava struktuur, kus klassides saavutatavad õpitulemused ja -sisu on esitatud kooliastmete lõikes tabelina.
- 5) Kehalise kasvatusa ainekava hindamise kriteeriumite praktilises osas kirjeldab PRÕK²¹ õpilase teadmiste ja oskuste hindamist, kooli ainekavas on rõhk pigem õpetaja korralduste täitmisel. Ainekava sõnastust tuleks täpsustada ja muuta.

PLRÕKi alusel on koostatud eraldi lihtsustatud õppekava üldosa. Et kooli õppekava üldosa, näiteks kooli väärtused, eripära, liikluskasvatuse põhimõtted, karjääri ja nõustamise korraldus

¹⁶ PRÕK, § 15 lg 3¹.

¹⁷ Õppekava, ainevaldkond „Võõrkeeled“, p 3.

¹⁸ PLRÕK, lisa 1 p 6.10.5.3.4.

¹⁹ PRÕK, § 24 lg 7.

²⁰ Varase keelekümblusprogrammi õppekava, p 2.1.

²¹ PRÕK, lisa 8, p 1.8.

laieneksid kõikidele õpilastele, võiks dokumendid ühtlustada ja lisada PLRÕKist lähtuvad erisused eraldi punktidenä.

Lihtsustatud õppekava tunnijaotustabelis²² on nädalakoormuse lahtris kirjas seadusega²³ lubatud suurim nädalatundide arv, kuid 3.–9. klassi tunde kokku liites on tundide arv kahe võrra suurem, näiteks 9. klassi puhul on nädalakoormuse lahtris arv 32, kuid tunde kokku liites saab arvu 34. Õppealajuhataja sõnul on tabelis ülearune lahter nimetusega valikained. Tunniplaani põhjal vastab õpilaste õppetundide arv PLRÕKiga sätestatud maksimaalsele lubatud koormusele. Tunnijaotustabelit tuleks selguse huvides korrigeerida.

Lihtsustatud õppekavas²⁴ on kirjutatud vastavalt PLRÕKile²⁵, et eriklassis võib muuta tunnijaotusplaani, näha ette vähendatud või asendatud õpitulemused võrreldes määruses sätestatud taotletavate õpitulemustega ja vähendada õppekoormust, kuid mitte alla 20 õppetunni õppenädalas. Nimetatud PLRÕKi punkt on seadusega vastuolus, kooli õppekavaga ei või eriklassi õpitulemusi vähendada või asendada, sest seadus sätestab²⁶, et õppetulemusi võib vähendada konkreetsel õpilasel koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga. Selle punkti sõnastust tuleb muuta.

Mitmes õppekava ainekavas ja lihtsustatud õppekavas esineb sõnastus- ja grammatikavigu, ebatäpsusi, venekeelseid väljendeid. Õppekava sõnastust tuleks korrastada.

11.03.2023 jõustusid PRÕKi ja PLRÕKi uued redaktsioonid. PRÕKi rakendussätte kohaselt²⁷ tuleb kooli õppekava ja õppekorraldus viia määruse § 1 lõigetega 6–9, § 4 lõike 4 punktiga 7 ja lõikega 7, § 14 lõike 3 punktidega 1 ja 5 ning lõikega 4, § 15 lõigetega 3–3², 3⁴ ja 5, § 16 lõikega 3, § 18 lõikega 1, § 20 lõikega 2, § 24 lõike 6 punktidega 1 ja 2, lõigetega 7 ja 8 ning määruse lisadega kooskõlla hiljemalt 01.09.2024. Kooli õppekava viiakse määruse lisaga 1 kooskõlla hiljemalt 01.09.2023. PLRÕKi rakendussätte kohaselt²⁸ tuleb kooli õppekava ja õppekorraldus viia kooskõlla § 1 lõigetega 1–2² ja §-dega 2–5 hiljemalt 01.09.2024. Seega on koolil võimalik õppekava uuendamisel lähtuda eelmisest, s.o 15.04.2022 jõustunud redaktsioonist või rakendada 11.03.2023 jõustunud muudatusi.

1.1 Ettepanekud direktorile

- 1.1.1 Täpsustada tunnijaotusplaanides, millised on ringitunnid, et oleks üheselt mõistetav, millises tunnis osalemine on õpilase jaoks kohustuslik ja millises vabatahtlik.
- 1.1.2 Tagada, et et kooli õppekava vene keele ainekava, kirjanduse ainekava ja lihtsustatud õppekava vene keele ainekava oleksid vastavalt keeleseaduse § 10 lõikele 1 eesti keeles.
- 1.1.3 Koondada kooli ainekavad ainevaldkondade kavadesse, nagu põhikooli riiklikus õppekavas on soovitatud, näiteks vene keele ja kirjanduse ainekavad võiksid olla ühtses valdkonnakavas „Keel ja kirjandus“, kunst ja muusika valdkonnakavas „Kunstiained“ jne.
- 1.1.4 Ühtlustada õppekava valikaine inglise keel kõnekeelena ja inglise kõnekeel nimetus, et oleks arusaadav, et tegemist on sama valikainega. Lisada ainekavasse I kooliastme õpitulemused ja õppesisu.
- 1.1.5 Täpsustada varase keelekümblusprogrammi õppekava sõnastust nii, et oleks üheselt mõistetav, et A-võõrkeel on inglise keel.

²² Lihtsustatud õppekava, lisa 1, p 4.5.

²³ PGS, § 25 lg 2.

²⁴ Lihtsustatud õppekava, p 4.12.

²⁵ PLRÕK, p 4.10.

²⁶ PGS, § 18 lg-d 1 ja 2, § 48 lg 1.

²⁷ PRÕK, § 25 lõiked 10 ja 11.

²⁸ PLRÕK, § 6.

- 1.1.6 Lisada sotsiaalainete ainevaldkonna kirjeldus ning ühtlustada sotsiaalainete ainekavade struktuur, et see oleks kergemini jälgitav ja mõistetav. Esitada ajaloo, ühiskonnaõpetuse ja inimeseõpetuse ainekavades lõimingu näited.
- 1.1.7 Muuta ja täpsustada kehalise kasvatus ainekava sõnastust nii, et oleks üheselt arusaadav, et õppeaines hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi.
- 1.1.8 Kohandada kooli õppekava üldosa nii, et see laieneks ka lihtsustatud õppekava järgi õppivatele õpilastele, et kooli õpilastel oleks üks ühine õppekava üldosa.
- 1.1.9 Korrigeerida lihtsustatud õppekava tunnijaotustabelit nii, et tundide arv oleks tabelist üheselt väljaloetav.
- 1.1.10 Täpsustada lihtsustatud õppekavas, et õpitulemusi saab vähendada või asendada konkreetsel õpilasel koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga.
- 1.1.11 Täpsustada, parandada ja muuta õppekava sõnastust, et see oleks üheselt mõistetav ja kergesti jälgitav.

1.2 Ettekirjutused pidajale

- 1.2.1 Tagada õppenõukogu protokollide vormistamisel kooskõla haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lõike 8 punktiga 7, esitades protokollis otsuste faktilised ja õiguslikud alused. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.09.2023.
- 1.2.2 Tagada kooli õppekava üldosa tunnijaotusplaanide kooskõla põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikega 2 ning Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõigetes 3 ja 3¹ sätestatuga vastavalt käesoleva õiendi punktis 1 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.
- 1.2.3 Tagada, et kooli õppekava võõrkeele ainevaldkonnakavas oleksid üldosa, õpitulemused ja õppesisu omavahel kooskõlas ning vastaksid Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõikes 3¹ sätestatule vastavalt käesoleva õiendi punktis 1 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.
- 1.2.4 Tagada, et kooli õppekava matemaatika ainekava õpitulemused ja õppesisu oleksid kooskõlas Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 3 „Ainevaldkond „Matemaatika““ toodule vastavalt käesoleva õiendi punktis 1 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.
- 1.2.5 Tagada kooli lihtsustatud õppekava kooskõla Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määruse nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“ lisa 1 punktis 6.10.5.3.4 sätestatuga vastavalt käesoleva õiendi punktis 1 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.

2. Õppekorralduse vastavus nõuetele

Järelevalve ajal (seisuga 20.03.2023) õppis EHISE ja koolis kontrollitud andmetel õppeasutuses 383 õpilast. Koolis olid vene õppekeele klassid (1.b, 1.c, 3.c, 4.a); eriklassid, kus õpivad tõhustatud toe ja eritoe õpilased ning lihtsustatud õppekava järgi õppivad õpilased; klass, kus õpib koduõppe õpilane; hilise keelekümbelse klassid (5.a, 5.b, 6.a, 6.b, 7.a, 7.b, 8.a, 8.b, 9.a, 9.b); varase keelekümbelse klassid (1.a ja 3.ab klassi a-rühm); inglise keele kallakuga klassid (3.ab klassi b-rühm) ja nn projektiklassid (2.a ja 4.b), mida õpetavad enamikus tundidest kaks õpetajat, kellest üks räägib eesti ja teine vene keeles.

Kool liitus hilise keelekümbelse programmiga aastal 2012, varase keelekümbelse programmiga aastal 2020, esimene varase keelekümbelse klass, tänane 3.ab klassi a-rühm, alustas 2020/2021. õppeaastal. 2021/2022. õppeaastast osaleb kool Haridus- ja Teadusministeeriumi projektis „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele klassis“ (2.a ja 4.b klass).

Seadus sätestab²⁹, et direktor kehtestab kooli päevakava, mis kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Kooli päevakava üheks osaks on tunniplaan³⁰. Direktor on päevakava kinnitanud³¹ ning päevakavas on punkt VI „Tunniplaani koostamise ja kontrolltööde planeerimise kord“, milles on sätestatud, et õppe- ja kasvatuskorralduse põhivorm on õppetund ja et tunnid toimuvad direktori poolt kinnitatud tunniplaani alusel, kuid tunniplaani päevakavale lisatud ei ole, see on eraldi dokument. Õigusselguse tagamiseks tuleks tunniplaan vormistada päevakava lisana, et oleks üheselt arusaadav, milline tunniplaan kehtib.

Seaduses³² on sätestatud põhikooli õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus õppetundides. PRÕKis³³ on toodud kohustuslike ainete nädalatundide arvud ja määratud, kui palju võib kooliastmes olla vaba tunniressurssi, mille kasutamise otsustab kool oma õppekavaga³⁴. Seejuures peab vaba tunniressurss mahtuma maksimaalse lubatud nädalakoormuse sisse. Kooli tunniplaani põhjal on õpilaste koormus suurem, kui seadusega lubatud. Kõikidel klassidel on tunniplaanis lubatud maksimaalset nädala tundide arvu ületav klassitund, mida üheski kooli õppekava tunnijaotustabelis³⁵ pole. Direktori rääkis, et klassitunni näol on tegemist ajaga, mil õpetaja oma õpilastega vajalikest asjadest räägib ja see tund ei kesta alati 45 minutit. Õpilased selgitasid, et klassitunnis räägitakse omavahel ja tehakse plaane ning mõnikord käivad selles tunnis külalised esinemas.

Mitmel klassil on valikained, mis lisaks klassitunnile samuti õpilaste lubatud maksimaalset nädalakoormust ületavad. 1.a klassi nädalakoormus on lubatud 20 asemel 22 tundi, lisaks klassitunnile on õpilastel ka majandusõpetus, mida kooli õppekava varase keelekümbelse tunnijaotustabelis ei ole. 1.b ja 1.c klassil on 22 tundi, ka valikaine eesti keel kõnekeel. 2.a klassil on tunniplaanis 27 tundi, kuigi lubatud suurim nädalakoormus on 23, muu seas eesti keel kõnekeel, majandusõpetus ja inglise keele ring. 3.ab klassil on ettenähtud 25 tunnile lisaks informaatika valikutund, b-rühmal ka eesti keel kõnekeel ja kaks inglise keele ringitundi ehk kokku on keelekümbelse rühmal 27 ja inglise keele rühmal 30 tundi. 4.a ja 4.b klassil on 27 (seadusega lubatud 25), 5.a ja 5.b klassil 30 (seadusega lubatud 28) ning 6.a ja 6.b klassil 32 tundi (seadusega lubatud 30), kõigil neil klassidel on valikaine informaatika. 7.a ja 7.b klassil on lubatud 30 asemel tunde 33, valikained on informaatika ja eesti keel kõnekeel. 8.a ja 8.b klassil on lubatud 32 asemel tunniplaanis 36 tundi, ka inglise keel kõnekeel, informaatika ja majandusõpetus. 8.–9.e klassil on lubatud 32 asemel 34 tundi, valikaine on informaatika. Õppealajuhataja selgitas, et õpilastel on rohkem tunde, kuna vanemad soovivad seda, ning nimetas majandusõpetust ringitunniks. Õpilased rääkisid, et neil on kõikides tundides osalemine kohustuslik, hoolekogu liikmed kinnitasid samuti, et kõik tunnid on õpilastele kohustuslikud.

Selgitame, et valikainete ja klassitunnid peavad mahtuma maksimaalse lubatud nädalakoormuse sisse. Koolil on võimalik läbi viia ka nn ringitunde, kuid sel juhul peab nendes osalemine olema vabatahtlik ning kõik õpilased ja lapsevanemad peavad teadma, et tegemist on ringitunniga, milles osalemise või mitteosalemine on nende otsustada.

Eesti keele tundide arv on kooskõlas õppekava tunnijaotusplaanides³⁶ kehtestatuga. Alates 5.

²⁹ PGS, § 25 lg 6.

³⁰ Sotsiaalministri 27.03.2001. a määrus nr 36 „Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“, § 10 lg 1.

³¹ Direktori 15.08.2022 käskkirja nr 1-2/81 lisa 1.

³² PGS, § 25 lg 2.

³³ PRÕK, § 15 lg 3.

³⁴ PRÕK, § 15 lg 4.

³⁵ Kooli õppekava, p 3.1.

³⁶ Kooli õppekava, p 3.1.

klassist on õpilased eesti keele kui võõrkeele tundides rühmadeks jaotatud: lennupõhiselt on moodustatud kolm rühma: nn baasrühm, kus õpivad nõrgemad õpilased, keskmiste ja tugevamate õpilaste rühm. Eesti keele õpet toetab eestikeelne aineõpe. Õpetajate hinnangul aitab eestikeelne aineõpetus eesti keele õppele kaasa, õpetajad teevad omavahel koostööd.

1.a on varase keelekümbeluse klass, kõik tunnid on eesti keeles. 1.b ja 1.c klassis õpitakse eesti keelt teise keelena kaks tundi nädalas, lisaks on eesti keeles kehaline kasvatus, tööõpetus, muusika, rütmika, valikaine eesti keel kõnekeel ning 1.c klassil ka kunst. Kokku on 1.b klassil 9 ja 1.c klassil 11 eestikeelset tundi. 2.a-l on kehaline kasvatus eesti keeles ja vene keel vene keeles, kõiki teisi aineid õpib nn projektiklass kahes keeles.

3.ab klass on tekkinud 3.a ehk keelekümbelusklassi ja 3.b ehk inglise keele klassi liitmise tulemusel, tunnid toimuvad enamasti rühmades. Keelekümbelusrühmal on eesti keele tunde kuus ning kõik ainetunnid, v.a inglise keel, vene keel, informaatika ja klassitund, on eesti keeles, eestikeelseid tunde on kokku 19. Inglise keele rühmal on eesti keele tunde kaks, lisaks valikaine eesti keel kõnekeel; eestikeelsed ainetunnid on inimeseõpetus, loodusõpetus, muusika ja kehaline kasvatus, kokku on üheksa eesti keele ja eestikeelset tundi. 3.c klassil on kolm eesti keele tundi, lisaks valiktund eesti keel kõnekeel; eestikeelsed ainetunnid on loodusõpetus, inimeseõpetus, muusika ja kehaline kasvatus, kokku õpitakse eesti keeles kümnes tunnis.

4.a ja 4.b klassil on neli eesti keele tundi nädalas. Eestikeelsed ainetunnid on loodusõpetus, muusika, käsitöö ja kodundus ning kehaline kasvatus, 4.b klassil ka kunst ja informaatika. Eestikeelseid ainetunde on vastavalt sellele, kas õpilased õpivad käsitööd ja kodundust või tehnoloogiaõpetust, 4.a klassil 8 või 7 ja 4.b klassil 10 või 9, eesti keeles õpivad 4.a klassi õpilased kokku vastavalt 12 või 13 ja 4.b klassi õpilased 14 või 15 tundi.

5.a ja 5.b klassil on neli eesti keele tundi, lisaks loodusõpetuse, inimeseõpetuse, kunsti, muusika, käsitöö ja kodunduse, kehalise kasvatus ja informaatika eestikeelsed ainetunnid. Vastavalt sellele, kas õpilased õpivad käsitööd ja kodundust või tehnoloogiaõpetust, on õpilastel eesti keele ja eestikeelseid tunde kokku 15 või 13.

6. klassidel on neli eesti keele tundi, eestikeelsed ainetunnid on loodusõpetus, ühiskonnaõpetus, inimeseõpetus, muusika, kunst, kehaline kasvatus, informaatika, käsitöö ning ühel rühmal ajalugu. See, kas õpilane õpib ajalugu eesti- või venekeelses rühmas, sõltub direktori sõnul õpilase võimetest ja lapsevanema soovist. Tüdrukutel (direktori sõnul on kõik järelevalve ajal koolis õppivad tüdrukud valinud käsitöö ja kõik poisid tehnoloogiaõpetuse), kel on ajalugu eesti keeles, on eesti keele ja eestikeelseid tunde kokku 18, kel ajalugu vene keeles, 16; poistel vastavalt 16 ja 14.

7.a, 7.b, 8.a ja 8.b klassil on neli eesti keele tundi. 7. klassidel on eestikeelsed ainetunnid inimeseõpetus, muusika, kunst, käsitöö, kehaline kasvatus ja informaatika, 8. klassidel lisaks eelnimetatutele ka majandusõpetus. Lisaks ajaloole on ka geograafias eesti- ja venekeelsed rühmad, kuhu kuulumine sõltub õpilase võimekusest ja lapsevanema soovist. 7. klassis ajalugu ja geograafiat eesti keeles õppivatel tüdrukutel on 16 ja vene keeles õppivatel tüdrukutel 12 eestikeelset tundi, poistel vastavalt 14 ja 10 eestikeelset tundi. 8. klasside tüdrukutel on eestikeelsete tundide arv 17 ja 13, poistel 15 ja 11.

9.a ja 9.b klassil on viis eesti keele tundi, eestikeelsed ainetunnid on ühiskonnaõpetus, muusika, kunst, kehaline kasvatus ning käsitöö ja kodundus, ajalugu ja geograafia on rühmades. Tüdrukutel on eestikeelseid tunde 15 või 12, poistel 14 või 11.

1.e, 2.–3.e ja 5.c klass õpivad eesti keelt teise keelena kaks tundi nädalas. 4.–5.e klassil on neli

eesti keele tundi, LÕKi järgi õppival õpilasel kaks tundi nädalas. 8.–9.e klassi 8. klassi õpilastel on neli ja 9. klassi õpilastel viis eesti keele tundi, eestikeelne ainetund on käsitöö ja kodundus.

8. ja 9. klassi õpilastega vesteldes selgus, et nad saavad eesti keele oskuse vajalikkusest aru ja tahavad keelt veelgi enam õppida, kuid neil on liiga vähe võimalusi keelt praktiseerida. Mitu õpilast arvas, et koolis võiksid ka reaalinete tunnid, ennekõike matemaatika, olla eesti keeles, lisaks võiksid õpilastel paralleelselt olemas olla ka eestikeelsed õpikud, et soovijatel oleks võimalik sealt iseseisvalt eestikeelseid termineid õppida.

Eesti keele omandamist toetab ja suhtlemisvõimalusi pakub tunniväline tegevus: direktori ja õppejuhi sõnul räägivad juhtkonna esindajad ja eestikeelsed õpetajad õpilastega eesti keeles, koolis on toimunud õpetajate ja õpilaste eestikeelsed vestlusringid, enamus kooli üritustest on eestikeelsed. Kool teeb koostööd eestikeelsete õppeasutustega, näiteks 2021/2022. õppeaastal viibis ühe nädala koolis grupp Tallinna Kunstigümnaasiumi õpilasi ning rühm kooli õpilasi oli ühe nädala Tallinna Kunstigümnaasiumis. 2022/2023. õppeaastal osalesid kaks õpilast Tallinna Reaalkoolis Reaali Poisi üritusel. Õpilased on käinud vaatamas eestikeelseid teatrietendusi ja külastanud muuseume, ka koolis on toimunud eestikeelseid teatrietendusi. Igal aastal on huvihariduse päev, eestikeelne festival. Juunikuus on II kooliastme õpilastel võimalus osaleda keelelaagris, kus räägitakse vaid eesti keeles. Kooli pidaja rääkis, et linna kultuurikeskuses on rahvakultuuri osakond, kus korraldatakse eestikeelseid üritusi, kahes linna huvikoolis on eestikeelsed osakonnad ning lapsevanemad saavad valida, mis keeles nende lapsed õpivad. Huvikoolides korraldatakse eestikeelseid huvihariduspäevi. Õppealajuhataja selgitas, et 7. klasside õpilased õpivad kord kuus linna Kunstide Koolis keskajaga seonduvat, mais toimub üritus, kus lapsed saavad õpitut oskusi ja teadmisi näidata. Õpetajad kinnitasid, et on õpilastega muuseumides käinud, kuid sõit Tallinna on kallid ning seetõttu ei saa selliseid külastusi kuigi sageli korraldada. Õpilastega vesteldes selgus, et nad peavad eesti keele oskust väga oluliseks. Õpilased rääkisid, et keeleoskuse arendamiseks on mitmed neist käinud eesti keele kursustel, võimalikult palju suheldakse tuttavate eestlastega, vaadatakse eestikeelseid telesaateid, kuulatakse raadiosaateid, loetakse raamatuid.

Järelevalves vaadati seitset tundi: nelja eesti keele tundi ja kolme eestikeelset ainetundi: kahe 9.b klassi erineva rühma eesti keele tundi, 4.a ja 4.b eesti keele tundi, 6.a ja 6.b eesti keele tundi, 3.a matemaatikatundi, 6.a inimeseõpetuse tundi, 7.a ja 7.b ajalootundi.

Vaadeldud tunnid toimusid klassides, kus oli õppetöoks sobiv mööbel, mida on võimalik rühma- või paaristöö tarbeks ümber paigutada. Seintel olid eestikeelsed tabelid, sõnad, laused, reeglid. Ajalootund toimus keemiklassis, mis polnud vastava sisustuse tõttu kõige sobivam, ka oli ruum õpilaste hulka arvestades liiga suur.

Tundidele seati eesmärk ühiselt või tutvustas seda õpetaja. Häällestumiseks kasutati erinevaid ülesandeid: äraarvamismängu, vestlusringi, sõnade kordamist interaktiivsel tahvlil, laulu. Ruumides olid olemas tehnilised vahendid, õpetajad kasutasid sageli ekraani ja erinevaid e-keskkondi, visualiseerimiseks esitlusi, mõistekaarte, osadeks jagatud teksti, õnneratast jpm, õpilaste aktiveerimiseks laulu, liikumispäusi, arvutimängu, telefoni abil vastamist, matemaatikas vastuste järjestamist väiksemast alates jm. Nad valdasid mitmeid asjakohaseid ja huvitavaid meetodilisi võtteid, kasutasid paaris- ja rühmatööd, lähenesid õpilastele individuaalselt. Oli näha, et õpilased on õpetajate töökorralduse ja meetodiliste võtetega harjunud. Tunnid olid läbimõeldud, õpetajad sõbralikud. Mõnel juhul võinuks õpetaja rohkem klassis ringi liikuda ja tööprotsessi jälgida või esitada tööülesande nii, et kogu klass kaasa töötaks. Tundides valitses tööine, asjalik ja heatahtlik meeleolu. Õpetajad andsid igale õpilasele võimaluse vähemalt paar lauset öelda, leidsid võimaluse õpilasi kiita. Nähtud tunnid vastasid õppekavale.

Õpetajad rääkisid tundides eesti keeles, mõnel neist, kelle jaoks eesti keel pole emakeel, esines üksikuid hääldus- või sõnastusvigu. Õpilased olid I ja II kooliastmes, nt 6. klassi eesti keele tunnis, aktiivsed ja rääkisid meeleldi püüdliselt eesti keeles, III kooliastmes olid õpilased pigem napsõnalised. 4. klassi õpilased lugesid vaevaliselt, 9. klassi õpilaste kõnes esines sõnastus- ja sõnakasutusvigu. Inimeseõpetuse tunnis, kus teemaks oli sõprus, oli sõnavara õpilaste jaoks liiga raske. Mõnes tunnis tundus, et õpilased on vaatlejate kohaloleku tõttu väga häiritud.

Esiletoomist väärib 3. klassi matemaatikatund, mis oli tempokas, huvitav ja haarav. Õpilased töötasid aktiivselt, rääkisid meeleldi eesti keeles ja ei kartnud eksida. Nii õpetaja kui õpilased tundsid tööõhmu, nautisid õpetamist ja õppimist. Vaadeldud tund on heaks näiteks, kuidas viia venekeelsetele õpilastele läbi eestikeelset aineõpetuse tundi, kool peaks seda kogemust kui head praktikat nii oma majas kui teiste koolidega jagama.

Ainetundides kasutasid õpetajad enamasti enda valmistatud õppematerjale, õpilastel olid õpikud küll laual, kuid neid ei kasutatud. Õpetajate hinnangul ei vasta praegused õppematerjalid, k.a eesti keele õpikud, tasemele ega õpilaste eale, on aegunud ja liiga akadeemilised. Nad kiitsid Opiq-keskkonda, kus on head materjalid, kuid hindasid selle keskkonna kasutamist liiga kalliks ja tunnistasid, et koolil selleks vahendid puuduvad.

Pärast vaadeldud tunde toimusid vestlused, mille käigus andsid kõigepealt oma tunnile hinnangu õpetajad ise, seejärel analüüsis tunde põhjalikult direktor. Koolil on välja töötatud ka vastav tunnikulastuse vorm, kuhu vaatleja märgib tunni teema, eesmärgid ja kasutatud õppematerjalid, kommenteerib tunni käiku, lisab märkused ja soovitusid.

Järelevalve läbiviijatega vestelnud 8. ja 9. klassi õpilased said küsimustest aru ja vastasid eesti keeles. Õpilased hindasid eesti keele üsna raskeks, eriti käänded, kuid uskusid, et suudavad gümnaasiumis riigikeeles õppida.

Järelevalve ajal kontrolliti valikuliselt e-kooli täitmist. Stuudiumi keskkonnas olid kõigil õpetajatel e-päevikusse sissekanded tehtud, eestikeelsete tundide sissekanded oli eesti ja venekeelsete tundide sissekanded vene keeles. Eestikeelsete tundide puhul oli mõnikord tekst vanematele vene keelde tõlgitud. Olemas olid töökavad, TERA kaustas töölehed, videod ja muud abimaterjalid.

Eesti keelt õppida aitavad ka nn rääkivad seinad: kõikidel koolimaja seintel – klassiruumides, koridorides, fuajeedes – oli palju eestikeelset infot. Kooli raamatukogus olid eestikeelsed raamatud.

Positiivse asjaoluna tuleb märkida, et eestikeelsele õppele üleminekusse suhtutakse entusiastlikult, leitakse, et riigikeele oskus annab tulevikus eelise. Koolis on välja töötanud ka eestikeelsele õppele ülemineku kava aastateks 2022–2025.

2.1. Ettepanekud direktorile

- 2.1.1 Esitada tunniplaan päevakava lisana, et oleks selge, milline tunniplaan kehtib.
- 2.1.2 Selgitada õpilastele ja lapsevanematele, millised on kohustuslikud tunnid ja millised ringitunnid, et oleks üheselt mõistetav, millises tunnis osalemine on õpilase jaoks kohustuslik ja millises vabatahtlik.
- 2.1.3 Teha kokkulepped, et õpilased suhtlevad eesti keele ja eesti keeles ainet õpetatavate õpetajatega eesti keeles.

2.2. Ettekirjutus pidajale

Tagada, et õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus vastaks põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõikes 3 sätestatule. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.

3. Eesti keele õppe tulemuslikkus

PGSi³⁷ kohaselt tuleb koolis teha sisehindamist, mis on pidev protsess ja mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks tuleb selgitada välja kooli tugevused ja parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostatakse kooli arengukava. Nimetatud eesmärgist lähtuvalt tuleb kooli sisehindamisel analüüsida õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnata nende tulemuslikkust.

Sisehindamise aruande³⁸ põhjal keskenduti koolis aastatel 2019–2022 eestikeelse õppe toetamisele ning keelekümblysega seotud tegevused, ainete lõimimine, eestikeelne aineõpetus ja eesti keele arengu õppekavaväline toetamine olid sel perioodil prioriteetideks. 2020/2021. õppeaastast hakati eesti keelt õpetama tasemerühmades. Lapsevanemate koosolekutel ja arenguvestlustel selgitati keelekümblyse olemust, eripära ja kasutegureid. Dokumendis on esile toodud eesti keelt ja kultuuri toetav keelekeskkond: koolimajas on nn rääkivad seinad, raamatukogus eestikeelsed raamatud, koomiksid ja ajakirjad. Sisehindamise aruande põhjal koostati sel perioodil eesti kõnekeele ainekava, kooli õppekava täiendati, lisandus eesti keeles õpetatavaid õppeaineid. 2020/2021. õppeaastast hakati rakendama varast keelekümblyst. 2021/2022 liitus kool projektiga „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele klassis“, direktori sõnul on projektiklassid 2.a ja 4.b, nendes klassides on kaks õpetajat, üks eesti- ja teine venekeelne, ning üks eesti keele tund rohkem. Uuendati ka kooli keelekümblyst tutvustavat kodulehte.

Sisehindamise aruandes on välja toodud parenduskohad ja ülesanded: jätkata LAK-põhimõtete rakendamist, viia kogu kool üle vähemalt 50%-lisele eestikeelsele aineõppele, jätkata ja laiendada varajase keelekümblyse juurutamist, tagada kvaliteetne hiline keelekümbly, jätkata lastevanemate nõustamist nende lastele sobiliku õppekeele valimisel, teha I kooliastmes huviringid eestikeelseteks, laiendada partnerite ringi Eesti koolidega, jätkata ja suurendada lastevanemate osalemist kooli keelekümblyse arengus, korraldada vanematele keelekümblyse edulugusid tutvustavaid infopäevi, suurendada koolis keelekeskkonda, näiteks korraldada üritusi ja koosolekuid eesti keeles, kaasajastada keelekümblyse kodulehte. Dokumendis õpilaste eesti keele oskusega seonduvat, näiteks hindide, tasemetööde ja eksamite tulemusi analüüsitakse ei ole. Direktori sõnul jälgib ta õpilaste trimestrihindideid ning eesti keele eksamite tulemusi ning saab õpilaste oskustest ja teadmistest ülevaate ka eesti keele ja eestikeelseid ainetunde külastades ning õpilastega eesti keeles vesteldes. Sisehindamises oleks vajalik kasutada rohkem andmeid, et oleks võimalik analüüsida õppekeskkonna erinevate näitajate seoseid ja teha nende andmete põhjal tõendusühiseid järeldusi.

PGSi³⁹ kohaselt tuleb kooli järjepideva arengu tagamiseks koostada arengukava, milles määratakse kooli arengu eesmärgid ja põhisuunad. Kooli arengukava aastateks 2023–2026⁴⁰ on kinnitatud käesoleva aasta jaanuaris, dokumendis on ühe tähelepanu vajava valdkonnana välja toodud õpilaste eesti keele oskuse tõstmine. Kooli igapäevaste väärtuste näidetena on esitatud⁴¹,

³⁷ PGS, § 78 lg 1.

³⁸ Kohtla-Järve Ahtme Põhikooli sisehindamise aruanne 2019–2022, p 4.5.

³⁹ PGS, § 67 lg 1.

⁴⁰ Kohtla-Järve Linnavalitsuse 24.01.2023 korraldus nr 2 „Kohtla-Järve Ahtme Põhikooli arengukava aastateks 2023–2026 kinnitamine“.

⁴¹ Kohtla-Järve Ahtme Põhikooli arengukava aastateks 2023–2026, p 1.1.2.

et eesti keelt õpitakse tasemerühmades, et I kooliastmes on klassis kaks õpetajat, eestikeelne ja venekeelne, et 60% õppeaineid õpetatakse eesti keeles, et koolis on varane ja hiline keelekümbelus, et valikainete seas on eesti keel kõnekeel.

Arengukavas on välja toodud kooliarenduse põhisuunad ja valdkonnad, nende all eesmärgid ja seejärel tabelid, kus on tegevused, tulemused, tähtajad ja vastutajad. Dokumendis on seatud eesti keele õppega seotud põhisuunad: koostöö laiendamine eestikeelsete partnerkoolidega, eesti keele ja kultuuri säilitamise ja arengu väärtustamine. Arengukavas planeeritud tegevused ja tegevuste tagajärjel saavutatavad tulemused on sõnastatud üldsõnaliselt: toimub järjepidev koostöö teiste koolidega, koostöö jätkamine erinevate huvigruppidega ühisprojektide korraldamiseks ning uute partnerite leidmiseks, koostöö suurendamine Ida-Virumaa gümnaasiumide ja kutsehariduskeskusega, koostöövõrgustiku loomine Ida-Viru huvikoolidega, eesti keele ja võõrkeelte praktilise kasutamise tõhustamine, õpilaste aktiivsem kaasamine huviringidesse, eestikeelse nüüdiskirjanduse soetamine kooli raamatukokku ja tutvustavate raamatukogutundide läbiviimine. Viimase tegevusena on toodud alates 1. klassist täielik üleminek eestikeelsele õppele. Arengukava lähtub sisehindamise aruandes välja toodud parendusvaldkondadest, kuid on üldsõnaline dokument, sest mõõdikuid ei ole määratletud. Kui tegevuskava ei sisalda konkreetseid tegevusi ja tähtaegu, kui ei ole määratletud mõõdikuid ja indikaatoreid, on keeruline hinnata eesmärkide ja tegevuste täitmist.

Haridus- ja teadusministri määruse⁴² kohaselt on üldtööplaani dokument, milles määratletakse kooli ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes kooli arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise aasta töö kokkuvõttest. Üldtööplaani tuleb vormistada alapunktideni vastavalt tegevusvaldkondadele. Igas alapunktis määratletakse ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtajad⁴³. Määruse⁴⁴ kohaselt peab õppenõukogu kinnitama kooli üldtööplaani iga õppeaasta alguseks.

Õppenõukogu kinnitas 2022/2023. õppeaasta üldtööplaani oma otsusega⁴⁵. Üldtööplaanis on üheks üldeesmärgiks eestikeelsele õppele üleminekuks võimaluste ja tingimuste loomine, selleks on personalijuhtimise valdkonnas tegevusteks eestikeelsele õppele üleminekuks valmistumine, süsteemse täienduskoolituse ja sisekoolituse kavandamine ja korraldamine; huvigruppidega koostöö valdkonnas koostöö erinevate õppeasutustega ja muude organisatsioonidega linnas, riigis ja Euroopas; ressursside juhtimise valdkonnas meetoodilise õppekirjanduse vajalikkuse väljaselgitamine ja tellimine; õppe- ja kasvatusprotsessi valdkonnas lõimitud tundide läbiviimine, lõimitud tunnivälise tegevuse korraldamine, lahtised tunnid, eestikeelse aineõppe ja keelekümbelusetöö arendamine, osalemine projektis „Professionaalne eestikeelne õpetaja põhikoolis“. Enamik tegevusi on üldsõnaliselt ja planeeritud terveks õppeaastaks, näiteks ei selgu üldtööplaanist, kes konkreetselt, millal ja kui palju lõimitud tunde läbi viib, milliseid tunniväliseid tegevusi millises ulatuses ja millal korraldatakse, kuidas aineõpet ja keelekümbelusetööd arendatakse. Kui puuduvad indikaatorid ja mõõdikud, on keeruline analüüsida ja hinnata, kas ja kuivõrd said planeeritud tegevused tehtud ja millises ulatuses said eesmärgid täidetud.

Üldtööplaani ürituste kava on konkreetsem, seal on eesti keele õppega seotud üritused: näiteks 5. klassi keelekümbeluse ristimine oktoobris ja keelelaager mais-juunis. Direktori sõnul ristimine toimus, keelelaager on planeeritud juunikuusse, mais toimub ettevalmistus.

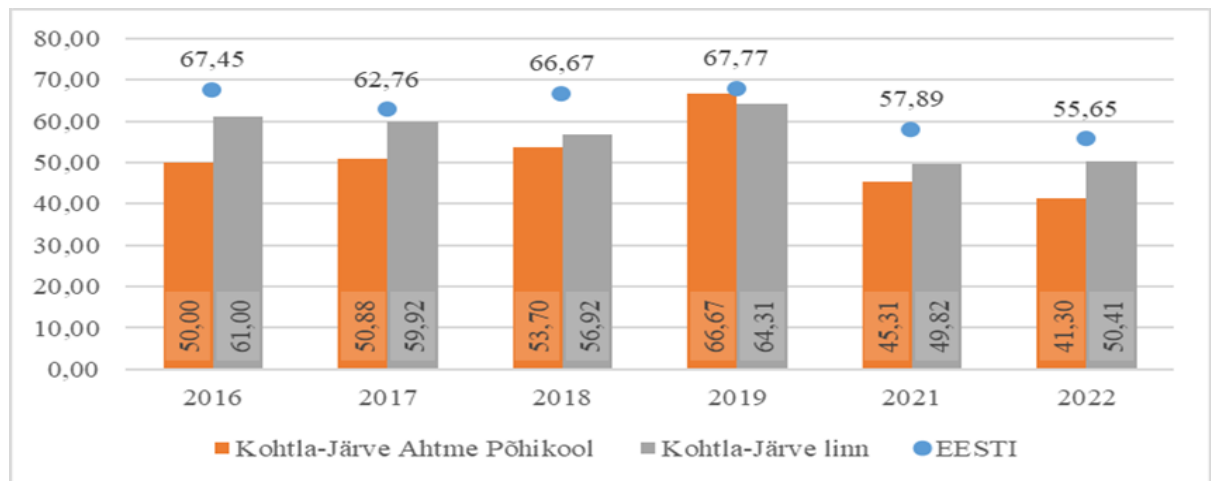
⁴² Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 4.

⁴³ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5 lg 1.

⁴⁴ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 2.

⁴⁵ Õppenõukogu 29.08.2022 koosoleku protokoll nr 10.

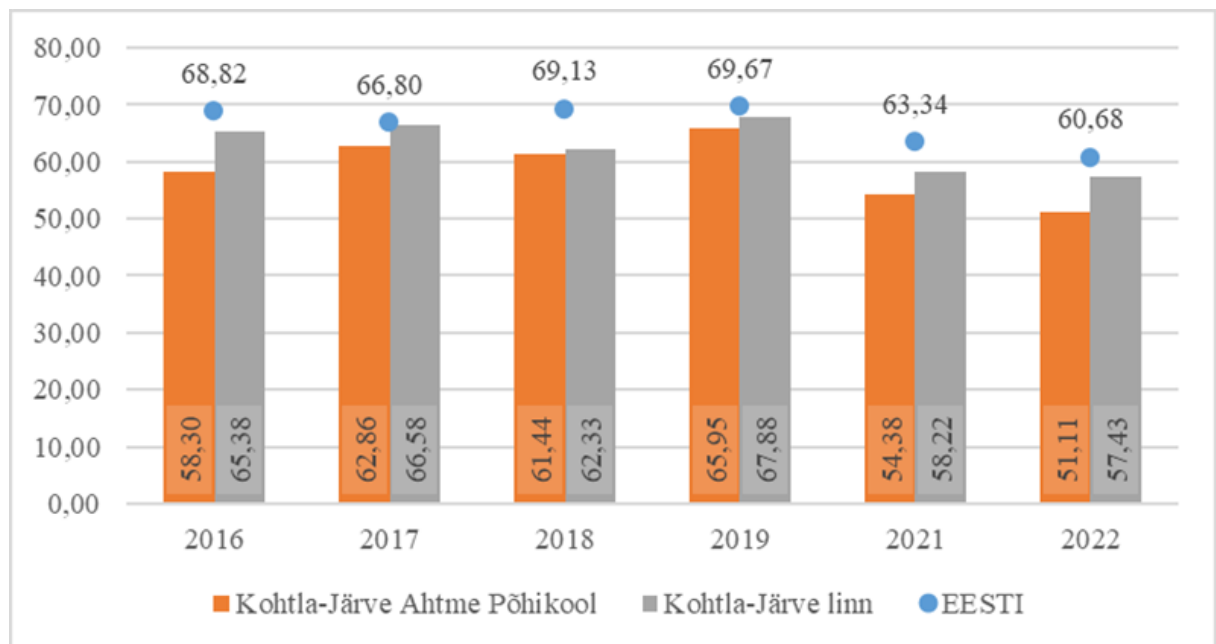
Kooli lõpetanute eesti keel teise keelena lõpueksami tulemused on olnud Eesti keskmisest madalamad, viimasel paaril aastal oluliselt madalamad. B1 keeletaseme on 2021. ja 2022. aastal saavutanud vähem kui pooled E2 lõpueksamit teinud lõpetajatest (joonis 1).

Joonis 1. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil vähemalt B1 taseme saavutanute osakaal kokku, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Kooli lõpetanute keskmine punktide arv oli viimaste aastate jooksul maksimaalne 2019. aastal, viimasel kahel aastal on see olnud pisut üle 50 punkti (joonis 2).

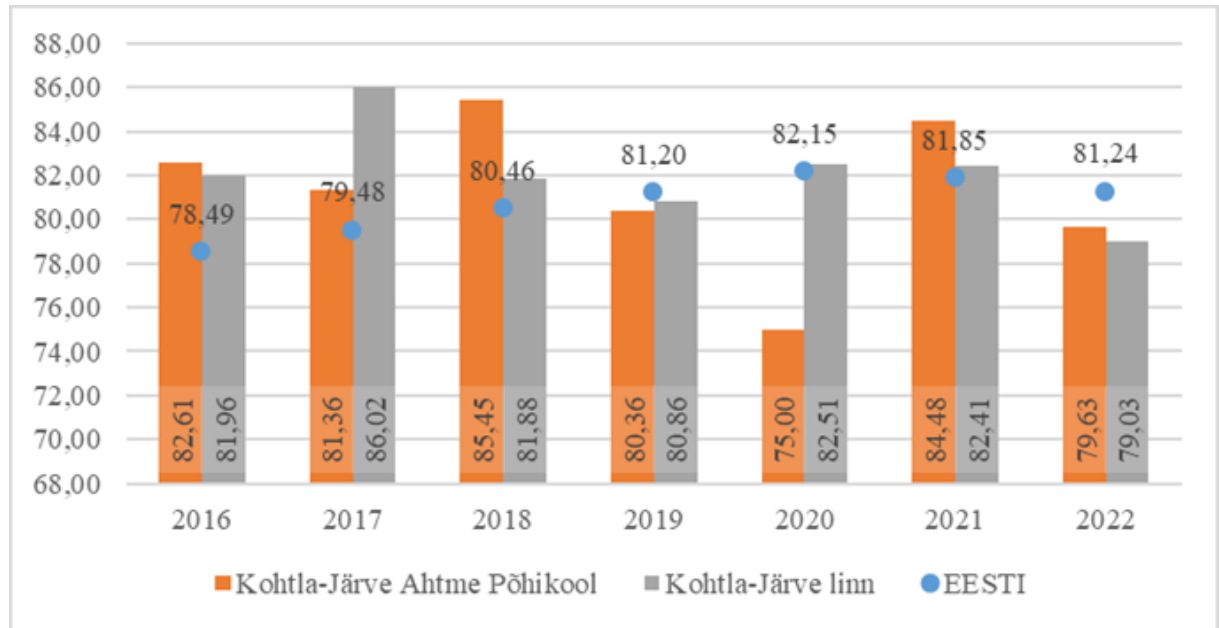
Joonis 2. Eesti keel teise keelena lõpueksamite tulemused.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

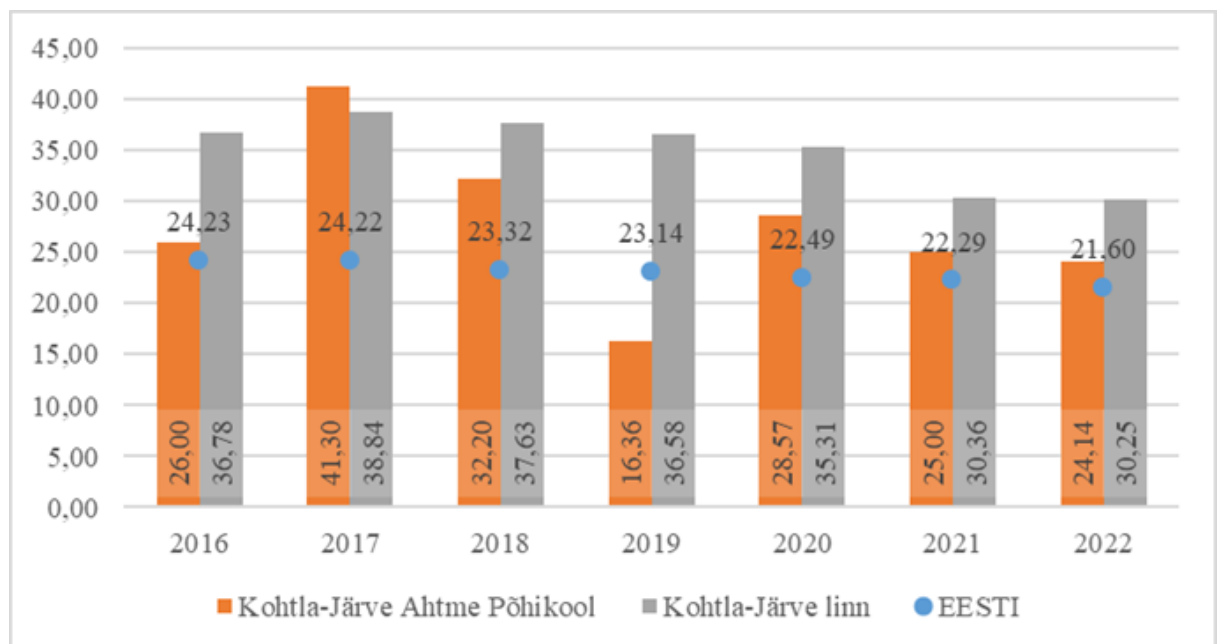
Direktori ja õppealajuhataja sõnul ei ole nad lõpueksamite tulemustega rahul. Tulemuste parandamiseks peavad nad oluliseks järgnevatel aastatel varase keelekümbuse klasse avada ning eestikeelsete ainetundide hulka suurendada.

Kooli lõpetanute seas on viimaste aastate jooksul, v.a aastal 2021, olnud keskhariduse omandanute osakaal Eesti keskmisest veidi madalam (joonis 3). Kutsealase hariduse

omandanute osakaal oli Eesti keskmisest madalam aastal 2019, kuid aastatel 2016–2018 ja 2020–2022 Eesti keskmisest kõrgem (joonis 4).

Joonis 3. Keskhariduse omandanute osakaal neli aastat pärast põhikooli lõpetamist, %.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 4. Kutsealase hariduse omandanute osakaal viis aastat pärast põhikooli lõpetamist, %.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Direktor selgitas, et osa õpilastest tahab ülikooli minna ja arvab, et seetõttu on neil vajalik eelnevalt gümnaasium lõpetada, kuid koolis on ka palju õpilasi, kes soovivad õpinguid jätkata kutsekoolis, sest erialade valik on väga suur ja kutsekoolis on võimalik ka keskharidus omandada. 9. klassi õpilaste sõnul soovivad nende lennust umbes pooled jätkata õpinguid mõnes gümnaasiumis ja pooled mõnes kutseõppeasutuses, õpilaste eelistuste seas on nii kodulähedasi kui Eesti kaugemates paikades asuvaid kooli.

3.1 Ettepanek direktorile

- 3.1.1 Kasutada sisehindamisel eesti keele õppega seonduvat analüüsides rohkem andmeid, et oleks võimalik analüüsida õppekeskkonna erinevate näitajate seoseid ja teha nende andmete põhjal tõendus põhiseid järeldusi.
- 3.1.2 Koostada arengukava ja üldtööplaan nii, et oleksid ära toodud konkreetsed tegevused ja tähtsajad ning arengudokumentide täitmise hindamiseks mõõdikud ja indikaatorid, et oleks võimalik hinnata eesmärkide ja tegevuste täitmist ning saavutamist.

4. Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon, keeleoskuse tase ja täienduskoolitus

Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust haridus- ja teadusministri määruses⁴⁶ sätestatud nõuetele ning võrreldi EHISesse kantud andmete vastavust (väljavõte 01.02.2023, üle kontrollitud 20.03.2023) kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele.

Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli 20.03.2023 seisuga koolis 42: direktor, õppealajuhataja, koolipsühholoog, sotsiaalpedagoog, logopeed ja 37 õpetajat. Direktori, õppealajuhataja, logopeedi ja 21 õpetaja kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele.

Kvalifikatsioon ei vasta määruses sätestatud nõuetele järgmistel töötajatel.

- 1) Õpetaja (koormus 26 tundi: kehaline kasvatus I kooliastmes 8, II kooliastmes 8 ja III kooliastmes 10 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtsajatu tööleping.
- 2) Õpetaja (koormus 22 tundi: inglise keel I kooliastmes 3, II kooliastmes 3 ja III kooliastmes 9 tundi; inglise keel kõnekeel I kooliastmes 2 ja III kooliastmes 2 tundi, kunst I kooliastmes 1,5 tundi; tööõpetus I kooliastmes 1,5 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtsajaline tööleping.
- 3) Õpetaja (koormus 25 tundi: eesti keel teise keelena II kooliastmes 12 ja III kooliastmes 13 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtsajaline tööleping.
- 4) Õpetaja (koormus 23 tundi: inglise keel II kooliastmes 9 ja III kooliastmes 14 tundi) – puudub õpetajakutse. Õpetajaga on sõlmitud tähtsajaline tööleping.
- 5) Õpetaja (koormus 25,5 tundi: eesti keel teise keelena I kooliastmes 4 tundi; informaatika II kooliastmes 1 tund; inimeseõpetus I kooliastmes 2 tundi; kunst I kooliastmes 1,5 tundi ja II kooliastmes 1 tund; käsitöö ja kodundus II kooliastmes 2 tundi; loodusõpetus I kooliastmes 1 tund ja II kooliastmes 2 tundi; matemaatika I kooliastmes 5 tundi; muusika I kooliastmes 2, II kooliastmes 2 tundi; tööõpetus I kooliastmes 2 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtsajaline tööleping.
- 6) Õpetaja (koormus 12 tundi: eesti keel teise keelena I kooliastmes 4, II kooliastmes 4 ja III kooliastmes 4 tundi) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtsajaline tööleping.
- 7) Õpetaja (koormus 17 tundi: inglise keel I kooliastmes 6, II kooliastmes 9 tundi; inglise kõnekeel I kooliastmes 2 tundi) – puudub õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtsajaline tööleping.
- 8) Õpetaja (koormus 23 tundi: matemaatika II kooliastmes 10, III kooliastmes 13 tundi) – puudub õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtsajaline tööleping.

⁴⁶ Haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määrus nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“.

- 9) Õpetaja (koormus 23 tundi: muusika I kooliastmes 8, II kooliastmes 8 ja III kooliastmes 7 tundi) – puudub õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 10) Õpetaja (koormus 22 tundi: I kooliastmes kehaline kasvatus 3, kunst 2, matemaatika 5, muusika 2, tööõpetus 2, vene keel 7 tundi, loodusõpetus 1 tund) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.
- 11) Õpetaja (koormus 23 tundi: informaatika II kooliastmes 1 tund; kunst I kooliastmes 2 tundi, II kooliastmes 1 tund; loodusõpetus I kooliastmes 1 tund; matemaatika I kooliastmes 3, II kooliastmes 4 tundi; vene keel I kooliastmes 6 tundi; vene keel ja kirjandus II kooliastmes 5 tundi) – puudub õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.
- 12) Õpetaja (koormus 25 tundi: kehaline kasvatus I kooliastmes 3, II kooliastmes 3 ja III kooliastmes 2 tundi; tehnoloogiaõpetus II kooliastmes 14 ja III kooliastmes 2 tundi; tööõpetus II kooliastmes 1 tund) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 13) Õpetaja (koormus 20 tundi: eesti keel I kooliastmes 16 tundi, eesti keel kõnekeel I kooliastmes 1 tund; informaatika II kooliastmes 1 tund; kunst II kooliastmes 1 tund; käsitöö ja kodundus II kooliastmes 1 tund) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.
- 14) Õpetaja (koormus 13 tundi: I kooliastmes eesti keel teise keelena 6, tööõpetus 2 tundi; eesti keel kõnekeel 1, inimeseõpetus 1, kehaline kasvatus 1, kunst 1, loodusõpetus 1 tund) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.
- 15) Õpetaja (koormus: 21 tundi: I kooliastmes eesti keel 8, eesti keel teise keelena 2, kunst 2, matemaatika 3 ja muusika 2 tundi, eesti keel kõnekeel 1, loodusõpetus 1, majandusõpetus 1 ja tööõpetus 1 tund) – puudub õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 16) Õpetaja (töösuhe peatatud) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 17) Sotsiaalpedagoog – puudub erialane kõrgharidus või sotsiaalpedagoogi kutse. Sotsiaalpedagoogiga on sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 18) Koolipsühholoog – puudub erialane magistrikraad või koolipsühholoogi kutse. Koolipsühholoogiga on sõlmitud tähtajatu tööleping.

PGSi⁴⁷ kohaselt kehtestab kooli õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtadele korraldatava konkursi läbiviimise korra kooli hoolekogu. Hoolekogu on vastava dokumendi nimetusega „Kohtla-Järve Ahtme Põhikooli õppejuhi, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise kord“ kehtestanud⁴⁸.

Haridusasutuse juht peab tegema kõik endast sõltuva, et täita õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohad kvalifikatsiooninõuetele vastavate pedagoogidega. Kui õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat, võib direktor sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus ning kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine⁴⁹. Sellisel juhul korraldab direktor aasta jooksul uue avaliku konkursi. Kvalifikatsiooninõuetele mittevastavaid tugispetsialiste seadus tööle võtta ei luba.

Direktori sõnul olid ajal, kui ta tööle hakkas (27.08.2021), kõigil õpetajatel tähtajatud

⁴⁷ PGS, § 74 lg 1¹ p 8.

⁴⁸ 06.05.2018 koosoleku protokoll nr 3.

⁴⁹ PGS, § 74 lg 7.

töölepingud, seejärel hakkas ta töölepinguid kontrollima ja muutma.

Kooli 42-st õppe- ja kasvatusala töötajast on nõutav kvalifikatsioon direktoril, õppealajuhatajal, logopeedil ja 21 õpetajal ehk 57,1%-l õppe- ja kasvatusala töötajatest. Seadus sätestab, et koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv peab nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt olema piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. 37 õpetajast on nõutav kvalifikatsioon 21-l, lisaks direktoril ja õppealajuhatajal ehk kokku 23-l 39-st (59%) pedagoogist. Kooli 790,5 nädalatunnist annavad kvalifikatsiooninõuetele mittevastavad pedagoogid 297,5 (37,6%) ja kvalifikatsiooninõuetele vastavad pedagoogid 493 (62,4%). Olukorda, kus kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaal on 59% ja nad annavad 62,4% tundidest, ei saa piisavaks lugeda.

Seadus sätestab⁵⁰, et vajaduse korral tagatakse õpilasele koolis tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus. Tugispetsialistide teenuste rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning teenuste rakendamist korraldab direktor. Koolis puudub eripedagoog. Kolmest olemasolevast tugispetsialistist on nõutav kvalifikatsiooni vaid logopeedil, koolipsühholoogil ja sotsiaalpedagoogil nõutavat kvalifikatsiooni ei ole.

Pedagoogide riigikeele oskuse taset reguleerib Vabariigi Valitsuse määrus⁵¹, mis sätestab, et õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppealajuhatajad ning eesti keele ja eesti keeles õpetavad õpetajad peavad eesti keelt oskama C1-tasemel, kõik ülejäänud pedagoogid vähemalt B2-tasemel. Järelevalves selgus, et koolis on 21 pedagoogi, kellel on nõutav C1 keeleoskuse tase: direktor, õppealajuhataja ja 19 õpetajat. Direktori, õppealajuhataja ja 14 õpetaja ehk kokku 16 (76,2%) kooli õppe- ja kasvatusala töötaja eesti keele oskus vastab nõutud C1-tasemele.

Viiel õpetajal vastavat C1-taset tõendavat dokumenti ei ole.

- 1) Õpetaja (koormus 22 tundi: informaatika I kooliastmes 2 tundi, II kooliastmes 1 tund vene keeles; kunst II kooliastmes 1 tund eesti keeles; käsitöö ja kodundus II kooliastmes 1 tund eesti keeles; matemaatika I kooliastmes 4 tundi eesti keeles, II kooliastmes 8 tundi vene keeles; vene keel ja kirjandus II kooliastmes 5 tundi vene keeles) – puudub C1-taset tõendav dokument.
- 2) Õpetaja (koormus 21 tundi: I kooliastmes kehaline kasvatus 2, tööõpetus 3,5 ja kunst 3,5 tundi eesti keeles; loodusõpetus 1 tund, vene keel 6 ja matemaatika 3 tundi vene keeles; informaatika I kooliastmes 1 ja III kooliastmes 1 tund vene keeles) – puudub C1-taset tõendav dokument.
- 3) Õpetaja (koormus 18 tundi: III kooliastmes bioloogia 10 tundi eesti keeles; geograafia 3 tundi vene keeles ja 5 tundi eesti keeles) – puudub C1-taset tõendav dokument.
- 4) Õpetaja (koormus 23 tundi: muusika I kooliastmes 8 tundi ja II kooliastmes 8 tundi eesti keeles, III kooliastmes 6 tundi eesti keeles ja 1 tund vene keeles) – puudub C1-taset tõendav dokument.
- 5) Õpetaja (koormus 18 tundi: I kooliastmes inimeseõpetus 1, kehaline kasvatus 1, kunst 1 tund ja tööõpetus 2 tundi eesti keeles; vene keel 10 tundi, loodusõpetus 1 tund, majandusõpetus 1 tund ja matemaatika 3 tundi vene keeles) – puudub C1-taset tõendav dokument.

⁵⁰ PGS, §37 lg 2.

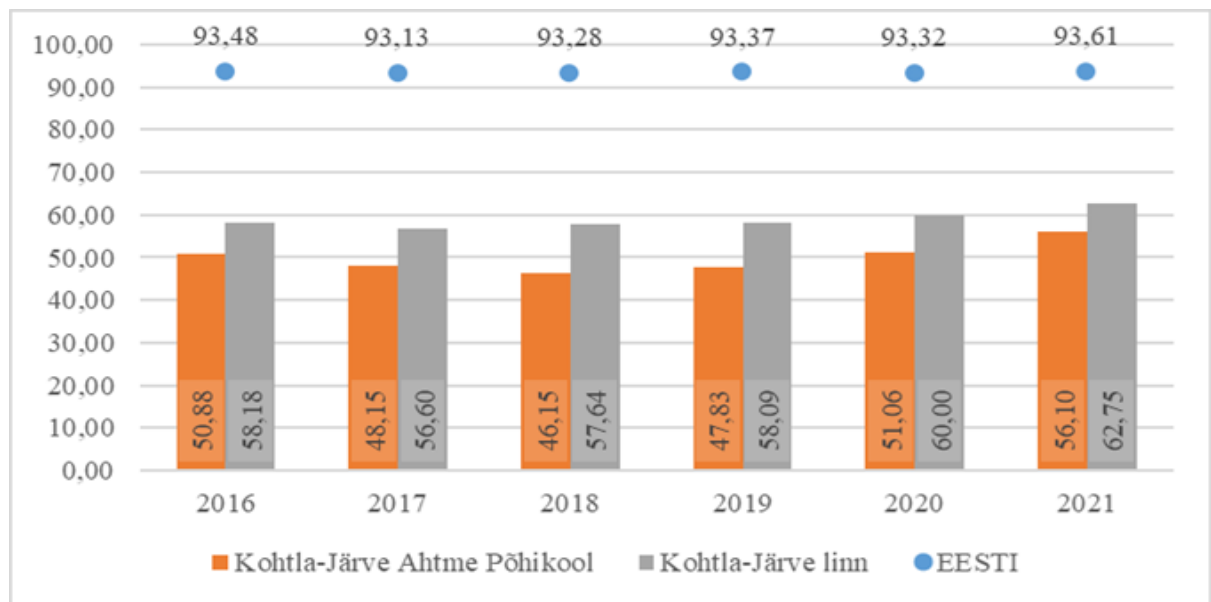
⁵¹ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 9 p-d 6 ja 7: C1-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: 6) õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppejuhid; 7) eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad või õppejõud. § 8 p 6: vähemalt B2-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: pedagoogid (v.a eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad).

Koolis töötab 21 pedagoogi ehk logopeedi, sotsiaalpedagoogi, koolipsühholoog ja 18 õpetajat, kelle ametikohal on vajalik osata eesti keelt B2-tasemel. Koolipsühholoogi ja 3 õpetaja ehk kokku 4 (19%) õppe- ja kasvatusala töötaja keeleoskuse tase vastab nõuetele.

B2-taset tõendav dokument puudub järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel.

- 1) Õpetaja (koormus 23 tundi: inglise keel I kooliastmes 3, II kooliastmes 9 ja III kooliastmes 11 tundi) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 2) Õpetaja (koormus 22 tundi: inglise keel I kooliastmes 3, II kooliastmes 3 ja III kooliastmes 9 tundi; inglise keel kõnekeel I kooliastmes 2 ja III kooliastmes 2 tundi; kunst I kooliastmes 1,5 tundi; tööõpetus I kooliastmes 1,5 tundi) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 3) Õpetaja (koormus 21 tundi: kirjandus II kooliastmes 2, III kooliastmes 8 tundi; vene keel II kooliastmes 3, III kooliastmes 8 tundi) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 4) Õpetaja (koormus 20 tundi: kirjandus II kooliastmes 2 tundi; vene keel I kooliastmes 7, II kooliastmes 11 tundi) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 5) Õpetaja (koormus 22 tundi: kirjandus II kooliastmes 4, III kooliastmes 6 tundi; vene keel II kooliastmes 6, III kooliastmes 6 tundi) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 6) Õpetaja (koormus 23 tundi: inglise keel II kooliastmes 9, III kooliastmes 12 tundi; inglise keel kõnekeel III kooliastmes 2 tundi) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 7) Õpetaja (koormus 17 tundi: inglise keel I kooliastmes 6, II kooliastmes 9 tundi; inglise keel kõnekeel I kooliastmes 2 tundi) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 8) Õpetaja (koormus 23 tundi: matemaatika II kooliastmes 10, III kooliastmes 13 tundi) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 9) Õpetaja (koormus 25 tundi: I kooliastmes vene keel 12, matemaatika 10, kunst 1,5 tundi, tööõpetus 1,5 tundi) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 10) Õpetaja (koormus 19 tundi: III kooliastmes bioloogia 3, keemia 12 ja loodusõpetus 4 tundi) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 11) Õpetaja (koormus 18 tundi: matemaatika II kooliastmes 5, III kooliastmes 13 tundi) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 12) Õpetaja (koormus 23 tundi: informaatika II kooliastmes 1 tund; kunst I kooliastmes 2 tundi, II kooliastmes 1 tund; loodusõpetus I kooliastmes 1 tund; matemaatika I kooliastmes 3, II kooliastmes 4 tundi; vene keel I kooliastmes 6, II kooliastmes 5 tundi) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 13) Õpetaja (koormus 25 tundi: kehaline kasvatus I kooliastmes 3, II kooliastmes 3, III kooliastmes 2 tundi; tehnoloogiaõpetus II kooliastmes 14, III kooliastmes 2 tundi; tööõpetus II kooliastmes 1 tund) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 14) Õpetaja (koormus 17 tundi: füüsika III kooliastmes 12 tundi; matemaatika II kooliastmes 5 tundi) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 15) Õpetaja (koormus 17 tundi: ajalugu II kooliastmes 4, III kooliastmes 8 tundi; inimeseõpetus II kooliastmes 2, III kooliastmes 3 tundi) – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 16) Sotsiaalpedagoog – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.
- 17) Logopeed – puudub B2 keeleoskuse taset tõendav dokument.

EHISE andmetel on koolis riigikeele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal Eesti keskmisest oluliselt madalam ning ka madalam kui Kohtla-Järve linnas keskmiselt (joonis 5.) Samas on riigikeele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal aastatel 2018–2021 kasvanud – kui 2018. aastal vastas riigikeele oskuse nõuetele 46,15% kooli õpetajatest, siis 2021. aastal 56,1%.

Joonis 5. Õpetajate vastavus riigikeeleoskuse nõuetele põhikoolis, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Järelevalve ajal puudus ametikohale vastav eesti keele oskuse tunnistus kooli 42-st õppe- ja kasvatusala töötajast 22-l: nõutav C1 keeleoskuse tase oli 21 pedagoogist 16-l ning nõutav B2 keeleoskuse tase 21 pedagoogist 4-l, kokku oli 42st õppe- ja kasvatusala töötajatest nõutav tõendatud keeleoskuse tase 20-l ehk 47,6%-l. Loetletud õpetajate seas on üks Ukrainast saabunud sõjapõgenik ja üks viimasel aastal Eestisse saabunud välisriigi kodanik.

Keeleamet on 2023. aastal teinud ettekirjutuse 19-le õppe- ja kasvatusala töötajale, neist 4 töötajat said ettekirjutuse esmakordselt, 15 pedagoogi puhul oli tegemist korduva ettekirjutusega.

Perioodil 2017–2022 on eesti keele kursustel osalenud 23 kooli õppe- ja kasvatusala töötajat kokku 7386 tunni ulatuses.

Direktori sõnul toetavad nad eesti keelt õppivaid pedagooge: kool julgustab õpetajaid koolitustel käima, võimaldab neil vajadusel enne tööpäeva lõppu kursustele sõita, teeb pedagoogide riigikeele oskuse taseme tõstmiseks koostööd Töötukassaga: Töötukassa spetsialistid käivad õpetajate eesti keele oskust hindamas ning korraldavad koolimajas keelekursusi. Järelevalve ajal toimus koolimajas B1-taseme kursus, millest võttis osa üheksa kooli töötajat, kursus oli osalejatele tasuta. Õppejuhi sõnul osalesid kooli pedagoogid järelevalve ajal lisaks ka Jõhvis toimuvatel B2- ja C1-keele taseme kursustel. Direktori sõnul on suurem osa kooli üritustest eestikeelsed, koolis toimuvad täiendkoolitused on eestikeelsed, venekeelsed õpetajad saavad eesti keeles vestelda nii kooli juhtkonna liikmetega kui eestikeelsete kolleegidega. Eestikeelsete õpetajate sõnul räägivad nad oma venekeelsete kolleegidega eesti keeles. Nad old arvamisel, et venekeelsed kolleegid võiksid nendega veelgi rohkem keelt praktiseerida.

Eesti keele ja eesti keeles õpetamise metoodika kursustel osales aastatel 2017–2022 kooli 32 õppe- ja kasvatusala töötajat kokku 2220 tunni ulatuses.

Direktori sõnul innustab ta õpetajaid koolitustest osa võtma isikliku eeskujuga, käies ise sageli koolitustel ja julgustades osalema ka õpetajaid. Vaheaegadel toimuvad koolimajas kogu

kooliperele mõeldud koolitused, väljaspool maja kursustel ja koolitustel käinud pedagoogid jagavad oma teadmisi ja kogemusi kolleegidega.

Õpetajate sõnul annab juhtkond neile alati võimaluse koolitustel osaleda ning nad täiendavad end meeleldi. Takistuseks on asjaolu, et paljud väärt koolitused on kallid ja koolil pole alati võimalik nende eest tasuda. Kõige kasulikumaks peavad õpetajad koolitusi, kust nad saavad uusi metoodilisi võtteid, samuti nn praktikult praktikule koolitusi ehk tunnivaatlusi teistes koolides. Õpetajad on käinud tunde vaatamas Tallinna Reaalkoolis ja Tallinna Järveotsa Koolis, sel õppeaastal plaanitakse külastada veel Tartu Annelinna Gümnaasiumi. Lisaks vaadatakse oma kooli õpetajate tunde.

4.1 Ettepanekud direktorile

- 4.1.1 Kvalifikatsiooninõuetele mittevastavate õpetajate puhul soovitada õpetajatel taotleda esimesel võimalusel õpetajakutse ning kooli poolt toetada ja motiveerida õpetajaid õpetajakutse omandamisel.
- 4.1.2 Julgustada eesti keelest erineva emakeelega õpetajaid osalema eestikeelsetel koolitustel ja kasutama eestikeelset meediat, et saavutada eesti keele oskus nõutaval tasemel.
- 4.1.3 Innustada eesti keelest erineva emakeelega ja eesti emakeelega õpetajaid omavahel eesti keeles suhtlema, et ületada keelebarjäär ja saavutada parem eesti keele oskus.
- 4.1.4 Julgustada õpetajaid veelgi enam üksteise tunde külastama ja kolleegide tööst õppima.
- 4.1.5 Leida võimalus teiste koolide kogemustest õppida ja jagada oma kogemusi teiste koolidega.
- 4.1.6 Jälgida Keeleameti ettekirjutuste täitmist ja eesti keele õppimist.

4.2 Ettekirjutused pidajale

- 4.2.1 Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõigetes 6, 7 ja 9 esitatud nõuetele, tagada avalike konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel on olemas nõutav tasemeharidus, kuid puudub õpetajakutse, juhul, kui töötajale ei ole omistatud õpetajakutset hiljemalt 01.06.2024. Täitmise tähtaeg: 01.07.2024.
- 4.2.2 Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõigetes 6, 7 ja 9 esitatud nõuetele, tagada avalike konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel puudub magistrikraad ja kes ei ole asunud seda õiendi teatavaks tegemise ajaks omandama. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.
- 4.2.3 Tagada piisav arv kvalifikatsiooninõuetele vastavaid õpetajaid, et kindlustada kooli õppekavas määratletud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõikest 9. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 4.2.4 Hinnata eripedagoogi teenuse vajadust koolis ning tagada vajadusel õpilastele eripedagoogi teenuse rakendamine vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikele 2 ning haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määruse nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 4 lõikele 1. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.
- 4.2.5 Tagada koolis sotsiaalpedagoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikele 2 ning haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määruse nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 4 lõikele 3. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.

- 4.2.6 Tagada koolipsühholoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2 ning haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määruse nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 4 lõikest 2. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.